

Sagen, antager jeg, gaa sin naturlige Gang. Der er i de sidste 22 Aar uden nogen anden Medvirkning fra Statens Side end den Støtte, man giver Kreditforeningerne, tilvejebragt, som jeg oplyste før, omtrent 1,250 af den Slags Ejendomme aarlig. Naar nu her Staten siger: Vi ville gøre et Forsøg paa at fremskynde den Udvikling stærkere og ville ofre derpaa — ja ikke ofre, men anvende derpaa 1 Million Kr. aarlig, altsaa forøge Antallet med 350, synes jeg, det er et meget passende, meget anstændigt Forsøg, som gøres fra Statskassens Side. Selvfølgelig vil jeg indrømme, at hvis Sagen endelig til syvende og sidst kom til at staa paa, om det akkurat skulde være den ene Million eller et Tal, der laa noget derfra, vilde man vel kunne enes derom.

Naar den højtærede Minister bemærkede, at der jo egentlig ikke var nogen synderlig Risiko for Staten forbundet med denne Sag, da Staten jo fik sine Renter, ja, saa staa det ganske vist i Loven, at Staten skal have sine Renter, men især, hvis man gaar til at give Laan indtil $\frac{9}{10}$, er det et andet Spørgsmaal, om Staten virkelig faar Renter og Afdrag. Det er i alt Fald sagt mig fra en Side, som maa vide Besked derom, at Kreditforeningerne, som jo paa nært Hold ikke gaa saa langt op med sine Laan, ikke gaa over Halvdelen af Vurderingssummen, i de senere Aar have maattet overtage adskillige Ejendomme, fordi Renter og Afdrag ikke ere blevne betalte. Jeg indrømmer, at Kreditforeningslaanene ere mere byrdefulde end de, der her foreslaas fra Statens Side, og vil derfor heller ikke overvurdere den Risiko, Staten løber, men at der er nogen Risiko ved under nuværende Forhold at laane i en Ejendom, efter vort Forslag op til $\frac{9}{10}$, efter Mindretallets Forslag til $\frac{9}{10}$, forekommer mig dog at være hævet over Tvivl. — Den højtærede Minister bemærkede med Hensyn til, at jeg havde udtalt, at naar man gjorde Jordlodderne større, end de oprindelig vare foreslaaede af Regeringen, vilde det blive nødvendigt at holde Hest — at man allerede paa Jordlodder paa 3—4 Tønder Land maatte holde Hest. Det tror jeg ikke er rigtigt; jeg tror, at man i mange Tilfælde hjælper sig paa en mindre Lod ved at leje en Hest i enkelte Tilfælde, medmindre man paa Egnen, hvor Ejendommen er beliggende, ved Siden af tillige kan finde en lukrativ Anvendelse for Hesten. — Det har ingenlunde været overset fra Flertallets Side, at det havde ikke ringe Be-

tænkelighed at gaa med, som sket er, i § 7 til at udstrække Lovens Anvendelse ogsaa til nu eksisterende, jordløse Huse. Vi saa meget godt de farlige Konsekvenser, dette kunde føre til, men vi have dog ikke ment at burde ændre noget deri for ikke at ændre noget i det, som det andet Ting havde vedtaget, dels fordi vi jo have forlangt Taksation, og tillige, fordi der staaar udtrykkelig i § 7, at disse Huses Indretning og Beskaffenhed af Sogneraadet skal skønnes at være passende. Naar det er Tilfældet, forekommer det Flertallet at være af mindre Betydning, om Huset bliver opført samtidig med, at Jordlodden erhverves, eller allerede eksisterer, inden denne kommer til Stede. Det vil dog under alle Omstændigheder være nødvendigt, at de Huse, der maatte skaffes til Veje, svarer til en Bedrift som den, der skal føres, og at Huset heller ikke er alt for gammelt og brøstfældigt, saa det virkelig kan siges at være i forsvarlig Tilstand. — Den højtærede Minister bemærkede ogsaa med Hensyn til Ændringsforslag under Nr. 10, at han fandt, vi vare gaaede noget skarpt til Værks og forlangte noget mere, end strengt taget nødvendigt. Jeg anerkender her atter den højtærede Ministers Stilling som den, der vil mægle, og jeg vil ikke mistrøste ham med at sige, at det kunde være ganske haabløst at forsøge Mægling navnlig i den Retning, jeg tillod mig at antyde, med Hensyn til Afdrag paa den sidste Halvdelen af Laanet.

Hvad jeg i øvrigt kan have at bemærke til de Ytringer, der ere faldne fra forskellige Sider i det ærede Mindretal, kan ikke være meget, thi jeg har ikke i det, der er fremkommet, fundet nogen af de Bemærkninger, jeg paa Flertallets Vegne tillod mig at komme med i mit første Foredrag, afkræftet. Det ærede 3dje Medlem for 3dje Kreds (Chr. Nielsen) udtalte sig meget stærkt imod, at vi fastholdt et Tilskud af $\frac{2}{3}$ i Stedet for $\frac{1}{10}$, og gjorde gældende, at det var at være alt for knæben lige over for en Landboreform af saa stor Betydning som denne, der her foreligger. Dertil skal jeg kun bemærke dette, at den Landbrugsreform, som her tænkes gennemført, er, som jeg allerede har fremhævet, i fuldkommen god Gang ad de Veje, som allerede ere aabnede. Jeg har oplyst under mit første Foredrag, at Antallet af Selvejehuse af den Beskaffenhed, som her er Tale om, hvert Aar er vokset med omtrent 1250, saa der er ikke saa overordentlig stor en Trang til at frem-